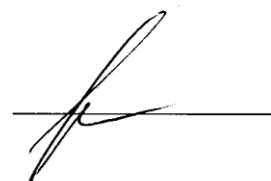

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено

на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри
проф. Квас О. В.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

для студентів факультету педагогічної освіти
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

(заочна форма навчання)

Львів 2020/21

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Семестр	Усього годин	Кількість годин, відведених на:			Форма звітності
	120	лекції	практично-семінарські заняття	самостійну роботу	
2		14	10	96	екзамен

Дні консультації:

◇ ***, кафедра педагогіки та педагогіки вищої школи (вул. Туган-Барановського, 7); ***, ***, (вул. Університетська, 1).

Контакти:

кафедра педагогіки та педагогіки вищої школи

вул. Туган-Барановського, 7.

тел. 239-47-65.

Інтернет-сторінка: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/department/pedagogy>

Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою навчальної дисципліни «Моніторинг та оцінювання якості освіти» є формування цілісного уявлення з питань оцінювання, вимірювання, моніторингу як важливих складових системи освіти, що сприяють оптимізації освітнього процесу в контексті навчання і викладання, вдосконаленню освітніх програм, забезпечують достовірною інформацією про розвиток освітньої системи на шляху забезпечення якості.

Зміст курсу надає уявлення про цілісну професійну діяльність фахівця освітніх, педагогічних наук, сприяє формуванню цілісного бачення щодо оцінювання та моніторингу якості освіти, гуманістичної спрямованості мислення.

Основні завдання курсу – усвідомлення майбутніми спеціалістами практичної значущості контролю й оцінювання в освітньому процесі; вивчення основних положень щодо забезпечення якості освіти; розуміння сутності та соціального значення контрольно-оцінювального компонента у професійній діяльності фахівця освітньої галузі; набуття й удосконалення знань з питань педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти; оволодіння навичками для здійснення оцінювання та моніторингу різних аспектів освітньої сфери.

Мета кожного заняття – реальне співробітництво і взаємодія викладача зі студентами, досягнення високої комунікативності, включення кожного студента в освітній процес. Проведення практично-семінарських занять передбачає самостійну підготовку студентів й обговорення у групах творчих робіт, проектів, інноваційних напрямів дослідження, які висвітлено у науково-методичній літературі.

Інформація щодо здійснення оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінювання навчальних досягнень студентів упродовж семестру здійснюються на основі рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Підсумковий семестровий контроль у формі екзамену передбачає виставлення підсумкової оцінки з дисципліни «Моніторинг та оцінювання якості освіти» на основі набраних балів (поточна навчальна діяльність, самостійні роботи, модульне тестування, міні-проект) – 50 балів; та екзамену – 50 балів.

Передбачено такі види оцінювання навчальної діяльності студентів:

- ✓ *поточний контроль* навчально-пізнавальної діяльності на практично-семінарських заняттях (доповідь, повідомлення, участь у дискусіях тощо), максимально – 4 бали;
- ✓ *самостійна робота студента* – виконання одного із завдань з модуля, максимально – 5 балів;
- ✓ *підсумковий контроль* – модульне тестування після завершення змістового модуля, МТ1 – 7 балів; МТ2 – 7 балів;
- ✓ *міні-проект* – максимально за проект 10 балів.

Міні-проект

Обсяг міні-проекту становить не менше визначеної кількості сторінок формату А4 (див.: завдання). Виконання міні-проекту передбачає дотримання запропонованого алгоритму та наступної структури:

- 1) *титульна сторінку*;
- 2) *вступ* (у ньому обґрунтовують важливість теми, проблеми);
- 3) *головну частину* (у ній розкриваються основні питання);
- 4) *висновок* (коротке узагальнення);
- 5) *використану літературу*, включаючи Інтернет-джерела (вказують з дотриманням загальноприйнятих вимог).

☞ на стандартних листках (формат А4) викласти інформацію за опрацьованою літературою, дотримуючись структури та складеного плану.

Виконаний міні-проект вкладаються в окремий файл та здається керівнику семінару.

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ до курсу «Моніторинг та оцінювання якості освіти».

Тема 2. Генеза оцінювальних систем: тенденції та перспективи.

Тема 3. Педагогічне оцінювання в освітньому процесі закладів освіти.

Тема 4. Традиційні й інноваційні підходи до оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів/студентів.

Тема 5. Якість освіти: особливі риси та сучасні вимоги.

Тема 6. Моніторинг як складова управління якістю освіти.

Тема 7. Моніторинг систем управління якістю ЗВО. Етапи моніторингових досліджень.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи оцінювання в системі забезпечення якості освіти

Семінарське заняття № 1

Тема: Педагогічне оцінювання в системі освіти: сучасний стан та перспективи розвитку

1. Реформування освіти в контексті забезпечення якості.
2. Сучасний стан та тенденції розвитку системи оцінювання.
3. Місце, роль та значення вимірювань в освіті.
4. Стратегічні напрями розвитку та завдання оцінювальних систем.

Ключові слова: освіта, якість, оцінювання, система, освітні вимірювання, оцінювальні системи.

☞ Завдання для «презентації». Ознайомтесь із вибраними підрозділами підручників/посібників. Здійснити аналіз поняття освіта.

⌘ Дискусійне питання. Якість освіти, що вона означає? Проаналізуйте та обговоріть кроки до вирішення спірного питання, використовуючи метод «Прес», за яким студенти обґрунтовують свою думку у такий спосіб: а) позиція («Я вважаю, що ...», «На мій погляд, ...»); б) обґрунтування («... тому, що...»); в) приклад («Так, наприклад, ...»); г) висновки («Отож, ...», «Підсумовуючи, зазначимо ...»).

Література

1. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
2. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. Київ, 2007.
3. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності. Київ: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005.

Семінарське заняття № 2

Тема: Тестові технології як засіб визначення результатів навчання

1. Особливості оцінювання в освітньому процесі. Функції, вимоги, принципи. Форми та види педагогічного оцінювання. Критерії оцінювання.
2. Поняття про педагогічну діагностику.
3. Тестові технології та стандарти якості.
4. Інноваційні методи оцінювання.

Ключові слова: педагогічна діагностика, тест, види оцінювання, вимірювання, методи.

⌘ Дискусійне питання: Переваги та недоліки тестового контролю.

📖 Завдання для «презентації». Створюємо якісний тест (до проблеми конструювання тестів).

● Питання: 1. Покажіть залежність методів оцінювання від мети і форми оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів; 2. Визначте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів, як вони реалізуються в нормах оцінок. 3. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами (Листок рекомендацій). 4. Порівняльна характеристика портфоліо та тестування як методів підсумкового контролю знань студентів.

Література

1. Біляковська О. О., Мицишин І. Я., Цюра С. Б. Дидактика вищої школи: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.
2. Вілмут Дж. Оцінювання для навчання: навч. посіб. / ред. І. Булах, М. Мруга. Київ: Майстер-клас, 2007.
3. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О.В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
4. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. Київ, 2007.

5. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності. Київ: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005.

Семінарське заняття № 3

Тема: Якість освіти: сучасні тенденції та підходи

1. Загальна характеристика оцінювальних підходів у зарубіжних країнах.
2. Якість освіти та якість підготовки майбутнього фахівця.
3. Показники та критерії якості освіти.
4. Специфіка процесу забезпечення якості в системі вищої освіти України.
5. Модульний контроль.

Ключові слова: освіта, якість, якість освіти, вища освіта, середня освіта, дошкільна освіта; якість підготовки.

- Питання: 1. Система забезпечення якості середньої освіти в Україні. 2. Європейські стандарти щодо внутрішнього забезпечення якості у ЗВО. 3. Теорія та практика оцінювання успішності студентів/учнів у європейських країнах.

Завдання для самостійної роботи. Аналіз нормативно-правової бази України в контексті проблеми забезпечення якості освіти (результати оформити у вигляді таблиці).

Література

1. Гопкінс Д. Оцінювання для розвитку школи. Пер. з англ. Г. Вець. Львів: Літопис, 2003
2. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
3. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
4. Біляковська О. Система забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів у Республіці Польща та в Україні: порівняльний аналіз : монографія / за ред. С. Сисоєвої. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015.

Змістовий модуль 2. Система моніторингу якості освіти

Семінарське заняття № 3

Тема: Моніторинг якості освіти як комплексне оцінювання освітнього процесу

1. Етапи становлення моніторингу якості освіти.
2. Сутність, принципи, функції та завдання моніторингу.
3. Специфіка моніторингових досліджень.

Ключові слова: моніторинг, якість освіти, завдання, моніторингові дослідження.

● Питання: 1. Таксономія цілей навчання. Різниця у підходах. 2. Система забезпечення якості середньої освіти в Україні. 2. Європейські стандарти щодо внутрішнього забезпечення якості у ЗВО.

📖 Завдання для «презентації». Моніторинг в освіті.

Література

1. Вілмут Дж. Оцінювання для навчання: навч. посіб. / ред. І. Булах, М. Мруга. Київ: Майстер-клас, 2007.
2. Вимірювання в освіті: Підручник / за ред. О.В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
3. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004.
4. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
5. Ярощук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посібник. Київ: Слово, 2010.

Семинарське заняття № 4

Тема: Моніторинг як важлива складова забезпечення якості освіти

1. Технології моніторингу якості освіти.
2. Педагогічний моніторинг як інструмент керування освітнім процесом.
3. Теоретичні засади тестології. Тест як основна форма моніторингу знань.

Ключові слова: моніторинг, педагогічний моніторинг, освітній процес, тестування.

📖 Робота у мікрогрупах. Тестовий контроль (сутність, переваги і недоліки).

● Питання для роздумів: 1. З'ясувати суть поняття «моніторинг якості освіти». 2. Однією із важливих вимог до оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності є об'єктивність контролю. Як поєднати цю вимогу з необхідністю врахування індивідуальних особливостей студентів/учнів?

Література

1. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
2. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004.
3. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
4. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. Київ, 2007.
5. Ярощук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посібник. Київ: Слово, 2010.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Сформувати короткий глосарій основних понять з оцінювання та моніторингу якості освіти (зміст, визначення, пояснення).
2. Провести аналіз нормативно-правової бази щодо забезпечення якості освіти. Оформити у вигляді таблиці.

Виконуючи самостійну роботу, студенти опрацюють науково-методичну літературу, формують завдання, аналізують, здійснюють дослідження, роблять висновки. Оцінюється якість та оригінальність наведених аргументів.

МІНІ-ПРОЄКТ

Забезпечення якості освітньої діяльності у закладі освіти

Максимальна оцінка – 10 балів

Мета: осмислення та розробка основних заходів, спрямованих на забезпечення якості освіти в освітньому закладі.

Завдання: на основі вивчення науково-педагогічної літератури, нормативних документів, практичного досвіду розробити *Програму* заходів із забезпечення якості освіти освітнього закладу (на вибір – у дитячому садку, школі, університеті) за таким планом:

1. Заходи, спрямовані на вдосконалення навчальних/освітніх програм.
2. Заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації педагогічних / науково-педагогічних працівників.
3. Заходи, спрямовані на вдосконалення методів викладання та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.
4. Політика освітнього закладу щодо формування контингенту вихованців / учнів / студентів.
5. Встановлення зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу.
6. Сформувати рекомендації щодо забезпечення якості освітньої діяльності закладу освіти.

Критерії оцінювання самостійної роботи (міні-проект)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань і визначення методів дослідження	2
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел (науково-педагогічної літератури, нормативно-правових документів). Виклад фактів, ідей, результатів дослідження структурно та в логічній послідовності	6
3.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел	2
Загальна кількість балів		10

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, модульний контроль, міні-проект – 50 балів		Іспит	Сума
Зм. модуль1 Т1 – Т2	Зм. модуль 2 Т3 – Т4	50	100
8+7(МК-1)+5(СР)	8+7(МК-2)+5(СР)+10(МП)		

♠ Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів, СР – самостійна робота студента, МК – модульний контроль, МП – міні-проект.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90–100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81 – 89	B	Дуже добре	Добре	
71 – 80	C	Добре		
61 – 70	D	Задовільно	Задовільно	
51 – 60	E	Достатньо		

Рекомендована література

Основна

6. Біляковська О. О., Мицишин І. Я., Цюра С. Б. Дидактика вищої школи: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.
7. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
8. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004.
9. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
10. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. Київ, 2007.

Додаткова

11. Берещук М. Я. Тестовий контроль та рейтингова оцінка знань студентів. Харків, 2001.
12. Біляковська О. Система забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів у Республіці Польща та в Україні: порівняльний аналіз : монографія / за ред. С. Сисоєвої. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
13. Гопкінс Д. Оцінювання для розвитку школи. Пер. з англ. Г. Вець. Львів: Літопис, 2003
14. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності. Київ: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005.
15. Сак Т. В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: наук.-метод. посіб. Київ: Плеяди, 2011.
16. Сікорський П. І., Біляковська О. О. Моделювання контрольних-оцінювальних систем у середній школі: монографія. Львів, 2010.
17. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015.
18. Ярощук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посібник. Київ: Слово, 2010.

Інтернет-джерела

19. Біляковська О. Якість освіти: до генези поняття. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2017. Вип. LXXVI. Том I. С. 24-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_76%281%29__6
20. Біляковська О. Контрольно-оцінювальна діяльність у дискурсі професійної підготовки майбутнього вчителя. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2018. Вип. LXXXIV. Том 2. 2018. С. 73-77. URL: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_84/part_2/16.pdf
21. Закон України «Про вищу освіту» із змінами. URL: <https://zakon.help/law/1556-VII>
22. Закон України «Про освіту» від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

23. Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 року «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
24. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Генеза понять «освіта», «якість», «якість освіти», «оцінювання», «моніторинг».
2. Залежність трактування поняття «якість освіти» від цілей, цінностей, ресурсів зацікавлених сторін, а також загального контексту.
3. Становлення та розвиток проблеми забезпечення якості вищої освіти в світовій та національній освітній практиці.
4. Історія розвитку педагогічного оцінювання.
5. Процес навчання та процес оцінювання, їх взаємозв'язок.
6. Основні педагогічні вимоги до контролю й оцінювання успішності учнів/студентів.
7. Функції контролю й оцінювання результатів навчання у системі освіти.
8. Форми організації контролю в освітньому процесі.
9. Переваги та недоліки різних методів контролю знань учнів/студентів.
10. Види контролю навчальних досягнень студентів.
11. Методи контролю навчальних досягнень учнів/студентів.
12. Психологічні особливості оцінювання успішності учнів/студентів.
13. Поняття «критерії оцінювання» та «норми оцінювання» знань, умінь, навичок студентів.
14. Якісна характеристика рівнів навчальних досягнень учнів.
15. Причини необ'єктивності педагогічної оцінки.
16. Таксономія освітніх цілей (таксономія Б. Блума).
17. Види оцінювальних шкал і можливості їх застосування.
18. Рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів.
19. Види оцінювання успішності учнів/студентів у європейських країнах.
20. Контрольно-оцінювальна діяльність вчителя/викладача.
21. Формувальне оцінювання: цілі та види.
22. Сутність поняття «портфоліо», його види та особливості оцінювання.
23. Зовнішнє незалежне оцінювання: зміст, процедура, організаційно-технологічне забезпечення.
24. Тестовий контроль: сутність, переваги, недоліки.
25. Тест як засіб педагогічного вимірювання.
26. Основні критерії якості діагностичних тестів.
27. Історія становлення та розвитку тестування.

- 28.Класифікація педагогічних тестів.
- 29.Переваги та недоліки різних форм тестових завдань.
- 30.Нормативні документи, які стали основою для розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі.
- 31.Базові нормативно-правові акти національного рівня щодо формування системи забезпечення якості вищої освіти.
- 32.Місце освітніх програм у системі забезпечення якості освіти.
- 33.Якість підготовки фахівців у ЗВО.
- 34.Теоретичні аспекти освітнього моніторингу.
- 35.Об'єкти моніторингу якості освіти.
- 36.Стратегічні завдання моніторингу якості освіти.
- 37.Педагогічний моніторинг як інструмент керування освітнім процесом.
- 38.Головні вимоги щодо ефективності моніторингу.
- 39.Основні функції педагогічного моніторингу.
- 40.Головні принципи моніторингових досліджень.
- 41.Види моніторингових досліджень.
- 42.Основні етапи моніторингових досліджень.
- 43.Характеристика етапів моніторингу навчальної діяльності.
- 44.Мета проведення міжнародних порівняльних досліджень.
- 45.Міжнародні програми оцінювання освітніх досягнень учнів (PISA, TIMSS).

*Навчально-методичні матеріали
до проведення семінарських занять
із курсу «Моніторинг та оцінювання якості освіти»
уклала доц. Біляковська О.О.*